

- ✓ Düşünceyi Geliştirme Yolları
- ✓ Paragraf Türü
- ✓ Anlatıcı Türleri
- ✓ Yüzeysel Anlam
- ✓ Derin Anlam

1. Bir yapıyı yıldırımdan korumak için tasarlanan iletken direğe paratoner denir. Yıldırım, bulutlar ve yeryüzü arasında gerçekleşen elektrik boşalması olayıdır. Paratoner, yıldırımlarla yeryüzüne taşınan elektrik enerjisini toprağa ileterek zararsız hâle getiren sistemdir. Uzun bina, kule, ağaç gibi yıldırım çekme olasılığı alçak ve düz yerlere göre daha fazla olan yapı ya da nesnelere yıldırımın neden olabileceği hasarlardan korumak için kullanılır. Örneğin yıldırım sonucu çıkabilecek yangını önler.

Bu metinde aşağıdaki düşünceyi geliştirme yollarından hangisine yer verilmemiştir?

- A) Benzetme   B) Örneklendirme
C) Tanımlama   D) Karşılaştırma

2. Bilgi vermek amacıyla yazılan paragraf türüne tanıtma, bir olayı anlatan paragraf türüne öyküleme, bir varlık yer ya da kişinin ayırt edici özelliklerinin anlatıldığı paragraf türüne betimleme paragrafı denir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde paragraf türü, yay araç içinde yanlış verilmiştir?

- A) Uzun öyküler, tek bir durumu ya da olayı ele almasıyla romandan ayrılır. Öyküde olup bitenler, beklenmedik bir doruk noktasına doğru ilerler; gülünç ya da acıklı olabilir. (Öyküleme)
B) Deniz kenarındaki taşlara diz üstü oturmuş bir genç vardı. Saçları uzundu ve sarıya yakın bir renkteydi. Üzerindeki siyah pantolonun eskiliğinden zengin olmadığı anlaşılıyordu. (Betimleme)
C) Denizyıldızlarının sayısının azalması, midyelerin kontrolsüz artışına neden olur. Kontrolsüz artan midyelerse buradaki birçok canlının yaşam alanını işgal eder ve su altındaki biyoçeşitliliği azaltır. (Tanıtma)
D) Fırtınanın ertesi gün sabah evden çıkmıştım. Soğuk havada hızlı adımlarla düşmemeye özen göstererek işe gidiyordum. İş arkadaşlarımdan Deniz ile karşılaştık. Selamlaştık. (Öyküleme)

3. Canlı ve cansız bileşenlerin karşılıklı etkileşimde olduğu, sürekli devam eden sistemlere ekosistem denir. Her canlının bulunduğu ekosistemde bir görevi vardır. Örneğin besin zincirinde üretici olan bitkiler; canlılık için gereken organik besinleri ve oksijeni üretir, bazı canlılara yaşam alanı sağlar ya da otçul tüketicilere besin olabilir. Otçularsa etçil tüketicilerin besin gereksinimi karşılar. Bunun gibi birçok görev daha sayılabilir. Ancak bazı türlerin buldukları ekosistem üzerindeki etkisi çok büyüktür. Bunlar kilit taşı türlerdir.

Bu metinde,

- I. Benzetme
II. Tanımlama
III. Örneklendirme
IV. Karşılaştırma

numaralanmış düşünceyi geliştirme yollarından hangileri kullanılmıştır?

- A) I ve II   B) I ve III
C) II ve III   D) III ve IV

4. Öyküleyici metinlerde olayları, kişileri, zamanı ve mekânı okuyucuya aktaran kişiye anlatıcı denir. Birinci kişi ve üçüncü kişi anlatıcı olmak üzere iki çeşit anlatıcı vardır.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde üçüncü kişi anlatıcı vardır?

- A) Deniz soğuktu. Ayağımı soktum hemen çektim. Ortalık güneş içinde. Herkes kumlara serilmiş. Çınar da yok ortada. Gittiler mi? Görüşmeden gider mi? Gölgeyi bir yer buldum. Dalgaları izlemeye başladım.
B) Bir aydınlık temmuz akşamüstüydü. Koca bahçede voleybol maçı yeni bitmişti. Biz yenilmişti. Karşı takımı dondurma yemeye Rasim'e götürmüştük. O zamanlar her maçımızda iyi kötü bir ödül olurdu.
C) Fırat, üniversite okumak için Ankara'ya gitmişti. Tuttuğu öğrenci evi Kızılay'a yakında. Buradan toplu taşımayla her yere ulaşabiliyordu. Havanın erken karardığı bir kış gecesi başına ilginç bir olay geldi...
D) Bacağım yine ağrımaya başladı. Romatizma mı, başka bir hastalık mı bilmiyorum. Doktora gitmeyi hiç sevmem. Korkuyorum çünkü hastanelerden. Tetkikler tahliller başlayınca bitmeyecek gibi geliyor.

5. Bir varlığın, yerin, kişinin ayırt edici özelliklerini ayrıntıyla insanın zihninde canlandırarak şekilde anlatmaya betimleme demir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi betimleme paragrafıdır?

- A) Aztek cinsi karıncalar, Cecropia ağaçlarıyla ortakyaşam birlikteliğine sahiptir. Karıncalar, hem ağacın yapraklarındaki yağlı bir salgıyla beslenir hem de gövdelerindeki boşluklarda barınır. Aynı zamanda da ağacı otçullara karşı savunurlar.
- B) Sürdürülebilirlik, dünyada yaşayan milyarlarca insanın kullandığı çeşitli kaynakların korunmasıyla ilgili bir kavramdır. Bu kavramı şu şekilde de tanımlayabiliriz: Bugün yaşayan insanların, kendi gereksinimlerini karşılamak için, gelecek kuşakları da düşünerek, kaynakları verimli kullanması.
- C) Günün ilk saatlerinde hava dönmüş ve kar çamurlu su haline gelerek erimeye başlamıştı. Çatılardan aşağı eriyen karlar damlıyordu. Aydınlanmaya başlayan sokakta birkaç insan ve arabadan başka bir şey yoktu.
- D) Bir atomun çekirdeği çevresinde dolanan elektronlar, bu hareketlerini farklı uzaklıklarda gerçekleştirebilir. Eğer bir elektron herhangi bir etkiyle bulunduğu yörüngeden üst seviyelerdeki bir yörüngeye çıkmışsa bu dış yörüngede çok fazla duramayıp ilk durumdaki yörüngesine geri döner.

6. Öykülerin tamamı yazarların hayatlarından izler taşır. Çünkü kendisi bir anlatı olan öykü türünde yazar yaşadığını, yaşamayı düşlediği durumları, gördüklerini, duyduklarından çıkardığı özü, anlamı bir başkasına, başkalarına anlatır. Öyküdeki ya da romandaki "ben" çoğu zaman yazarın kendisi ya da olmayı düşlediği kişidir. Burada yola çıkarak ana karakteri seven okuyucunun yazarı da seveceğini söylemek mümkün olabilir.

Bu metnin yüzey anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öykü yazmak uzun çabalar gerektiren bir işdir.
- B) Edebiyatta tüm türler arasında ilişkiler vardır.
- C) İnsanlar sevdikleri yazarların kitaplarını alırlar.
- D) Bütün öyküler, öyküyü yazan kişiden izler taşır.

7. I. Ali soğuk havada elektrik direğinin altında bir yandan titiyor, bir yandan otobüs bekliyordu. Yanındaki arkadaşları Aykut'a dönerek "Şu Erzurum'un ayazına alışmadan okulu bitireceğiz." dedi.
- II. Benzin istasyonundan ayrılıp dükkân dükkân dolaştım meydanı. Meydandaki kahve, tatlı çeşitleri ve şişelerle dolu üç vitrini, o her zamanki renkli çinilerle kaplı tezgahıyla, kocaman sıradan bir kahveydi. İçeride topu topu iki müşteri vardı.
- III. Sevinçli bir bahar günü her zamanki yerine oturmuştu. Sert yel olanca gücüyle esiyordu, daha yeni yaprağa durmuş ağaçlar kabarmış tomurcuklarla kaplı dallarını sergiliyorlardı.
- IV. Güzel bir eylül akşamı sekizli yaşlarda iki çocuk evlerine doğru yürüyor. İkisi de kollarını birbirlerinin omuzlarına atmış. Keyiflerinde diyecek yok. İçleri huzur dolu. Bu huzurlu günlerinin kısa sürede biteceğinin farkında değiller.

Numaralanmış metinlerin hangisinde anlatıcı diğerlerinden farklıdır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

8. Hindistan'da yavru filleri kalın bir zincirle bir kazığa bağlamışlar. Yavru fil küçük olduğu için ne kadar uğraşsa bu zinciri kıramazmış. Fili zincirden ancak sahibi olarak tanıdığı kişiler kurtarırmış. Uğraşları boşa giden yavru fil zamanla buradan kurtulmanın imkânsız olduğuna inanmış. Yıllar geçip fil büyüdüğünde, 4 metre uzunluğunda 6 ton ağırlığında tonlarca yükü taşıyabilecek güce ulaştığında bile sahibinin bağladığı küçük ipleri koparmaya yeltenmemiş. O ipler ile kontrol edilebilirmiş.

Bu metnin derin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir şeyin mümkün olmadığına inanmak başarının önündeki en büyük engeldir.
- B) Sahiplerine karşı sadakati en yüksek olan hayvanlar fillerdir.
- C) Tek bir yöntem kullanılarak tüm hayvanların evcilleştirilmesi mümkündür.
- D) Bazı insanların her konuda başarısız olması son derece normaldir.